

«ОДЦВІЛА ПОКРОВА І ПОКРИЛА ХАТУ ТЕПЛОМ, А ГОСПОДАРІВ — ЩАСТЯМ І ДОБРОМ»

Виховний захід у 3-му класі

Н. П. Свіцельська, спеціаліст вищої категорії, старший учитель,
навчально-виховне об'єднання № 1, м. Хмельницький

Мета: ознайомити учнів зі звичаями, обрядами, традиціями українського народу; збагачувати словниковий запас учнів, розвивати мовлення, пам'ять, увагу, спостережливість; виховувати естетичні почуття, любов до рідної землі, до української пісні.

Обладнання: зала, оформлена під українську хату; макети печі, лави; вишиті рушники; українські рядна; килими.

Хід заходу

Ведучі (по черзі)

1. Добрий день вам, люди добрі!
2. Щиро вітаємо вас на нашому родинному святі. У народі кажуть:

«Одцвіла Покрова і покрила хату теплом,
А господарів — щастям, добром».

1. Настали довгі вечори глибокої осені, та й зима вже незабаром настане.

І почались вечорниці:

В маленьких селах

І в обласній столиці.

2. Ось і прийшли дівчата!

1. Ласкаво просимо дорогих гостей до нашої хати!
2. У народі кажуть: «Гість у дім — радість з ним».

Заходять дівчата в українських костюмах.

Дівчата (по черзі)

1. Ми прийшли до вас на свято

Із подільської землі

І принесли вам дарунок

Краю рідного пісні.

2. Край наш величаєм,

Землю прославляєм,

Вам принесли ми

Рушник з короваєм.

3. Бажаємо вам щастя і добра,

Всякого гаразду.

4. Щоб росли, цвіли, як квіти,

Ваші гарні, чемні діти!

5. Щоб родила щедро нива,

Щоб у хаті все, як слід!

6. Щоб до віку був щасливий

Український славний рід!

Гості. Дякуємо, дякуємо, що нас щиро вітаєте, щастя нам бажаєте! Дуже раді вам. Що ж ви стали біля порога? Проходьте, сідайте будь ласка!

Донька. Мамо, а навіщо ви стільки рушників повісили?

Мати. Так треба! Обереги, які знаходяться на краях рушника, мають оберігати нашу оселю.

Донька. Про які обереги говорите?

Мати. Обереги, ти питаєш? Обереги ось, на кінцях рушника. Це щоб ти знала, добрі охоронці нашої оселі. Вони бережуть, аби до хати не заходили домовики, які, за повір'ям, приносять лихо.

Донька. Мамо, а ви хоч раз бачили домовика?

Мати. Бачить не бачила, але так кажуть! Іще запам'ятай: *обереги охороняють свою Берегиню.*

Донька. Що означає *Берегиня*?

Мати. Берегиня, люба доню, це наша оселя, усе що в ній є, що ми нажили: це і хатній пожиток, діти, пісня, злагода чи суперечка, добре слово у цій хаті — усе це, щоб ти знала, і є Берегиня. Ми з тобою, доню, заговорилися і забули про наших гостей.

Свято добрим вийти може,

Якщо кожен допоможе

Від пісень і жартів, звісно,

Хай сьогодні стане тісно.

Донька співає.

1. Поспішайте, дівчатоньки,

Все приготувати,

Бо вже пора вечорниці

Всім нам починати.

2. Ось наліпимо вареників

Гарненьких, смачненьких.

Та й запросимо до нас в гості

Хлопчиків гарненьких.

3. Щоби вони разом з нами

Дружно працювали,
Наші вечорниці
Піснею стрічали.

Дівчата виконують пісню «Ой за гаєм, гаєм».

Дівчата починають вишивати.

Звучить пісня «Ніч яка місячна, зоряна, ясная».

Заходять хлопці.

Хлопці (по черзі)

1. Добрий вечір вам, дівчата,

Та й вам, молодці!

2. Добрий вечір вашій хаті!

Чи приймете до гурту нас, дівчата?

Дівчина. А чого ж не прийняти, заходьте!

Хлопці й дівчата виконують пісню у формі діалогу «Ішов козак потайком».

Хлопці (по черзі)

3. Хлопці, ви тільки погляньте, які ж гарні дівчата, мов писані.

4. А які тут рушники! То вже дівчата вишили. Такими рушниками здавна славиться Україна.

5. Витри лице тими рушниками, що вишивала мати, і ніби нап'єшся цілющої води, яка надає тобі богатирської сили.

6. Українські рушники! З вами порівнюють дорогу, що веде до рідного краю.

Звучить пісня «Рідна мати моя».

І-ша ведуча. Хлопці, а скажіть-но мені, чому наші дівчата сьогодні особливо гарні? (Вони в українському вбранні)

— А чого ще бракує? (Віночків)

— Віночок, діти, це не тільки краса, а й оберіг. У ньому є чаклунська сила, що болю позбавляє, волосся береже.

— Діти, а чи знаєте ви, які квіти влітають до віночка?

— Ще до віночка прив'язують стрічки. Стрічки — це теж символи.

1. Посередині прив'язують *коричневу* стрічку — символ землі-годувальниці.

2. По краях від неї *жовті* стрічки — символи сонця.

3. Далі *зелені* — символ молодості й краси.

4. За ними *сині* — символ неба і води.

5. *Оранжева* стрічка — символ хліба.

6. *Фіолетова* стрічка — символ мудрості.

7. *Малинова* — щедрості.

8. *Рожева* — достатку.

9. *Біла* із вишитими на ній золотом чи сріблом сонцем і місяцем, — символ чистоти.

— Уважалося, що стрічки берегли волосся. Вимірювались вони довжиною дівочої коси, щоб сховати її від чужих очей.

Якщо наші дівчата бажають віночок мати,

Просимо танок із ними виконати!

Дівчата виконують танець із віночками.

2-га ведуча. Дивлюсь на вас, діти: такі ви всі гарні й до роботи охочі! І згадую, як розповідали мої бабуся і мама, що коли вони були молодими, також збиралися на вечорниці.

Вони вишивали, пряли, дерли пір'я на подушки і обов'язково співали, бо без пісні немає діла. Пісня — душа народу, завжди з ним — і в горі, і в радості. Сьогодні у нас вечорниці!

Тож заспівайте жартівливої!

Хай живе наш рідний край,

Ген кінчай журиться!

Баяністе, дужче грай,

Будем веселиться.

Діти виконують пісню «Ти до мене не ходи», український танець «Гопак».

1-ша ведуча. Народ наш дуже любить жарти. Пожартуймо!

1. Їхав раз дядько поганою конячкою, а вона й зупинилася, так він сам запрягся, а її прив'язав до воза та й каже: «Не хотіла їхати, то йди пішки».

2. Оленко, ти йдеш сьогодні до школи?

— Ні.

— Чому?

— Бо вчора вчитель сказав нам, що той, хто не розв'яже задачі, нехай не з'являється йому на очі.

3. — Мамо! Чи ви знаєте, яка в нас okazія була?

У діжку з квасом миша впала.

— Ох, Боже мій! Чи ти ж її витяг?

— Еге, буду я її витягати! Щоб вона мене вкусила? Я піймав kota і кинув у діжку, щоб він мишу з'їв!

4. — Зустрілись якось двоє знайомих.

— Чого, брате, ти так зблід, що з тобою сталося?

— Та за мною через степ аж сто вовків гналось!

— Де б їх стільки взялось?

— Ну, нехай вже і не сто, а п'ятдесят гналось!

— Та й п'ятдесят — диво в нас, де б їх стільки взялось?
— Ну, нехай, вже і не п'ятдесят, але десять гналось!
— Там і десять не було.
— Мабуть, один всього!
— Нехай один. Але ж вовк, страшно і одного!
— А може, то і не вовк?
— А що ж то ходило: таке сіре та маленьке, а хвостик, як шило?
— Дівчата, а ви чули, як повертався Гриць з вечорниць?

Темненької ночі

Сидить сова на воротях,

Вилупила очі.

Він сердега, як побачив

Та через городи

Запругався в бур'яні

Та й наробив шкоди.

— Ось і сам Гриць!

Хлопець виконує пісню «Грицю, Грицю до роботи!».

1-ша ведуча. От ми трохи і розвеселились!

А тепер порозважаймось,

В різних іграх позмагаймось.

Два гурти козаків гожих

Нам покажуть, хто що може.

Гра «Козаки» — перетягування канату.

2-га ведуча. А зараз ми побачимо, яка з дівчат найкраща господиня. Маєте все для того, щоб ліпити вареники. Хто найшвидше і найкращіше наліпить вареників — той і переміг!

1-ша ведуча. А щоб наші гості не сумували, просимо музикантів розважити їх.

Гра «Вгадай мелодію»

Виконують українські пісні.

2-га ведуча. Зараз ми перевіримо, які господині наші дівчата.

Дівчата виконують пісню «Чом я не хазяйка».

1-ша ведуча. Гарних вареників наліпили наші дівчата! Добрими господинями будуть у майбутньому!

Зараз прошу хлопців з дівчатами позмагатись, хто швидше перенесе вареники.

Гравці дерев'яною ложкою переносять вареники з макітри в макітру.

2-га ведуча. Дівчата, та це ж якісь несправжні вареники!

1-ша ведуча. Не журіться, будуть вам і справжні вареники.

Діти виконують пісню «Наші хлопці вареничків хочуть».

1-ша ведуча. Ще рано вам, хлопці, їсти вареники. Відгадайте загадки, що підготували вам дівчата.

Хлопці відгадують загадку про овоч, із заплющеними очима знаходять відгадку поміж розсипаних предметів.

1. Кількасот хустин напнула,
Кожушок вдягнуть забула. (*Капуста*)

2. Що то за голова,
Що лиш зуби й борода? (*Часник*)

3. Стоїть півень на грядках,
У червоних чобітках
Зелений гребінь має,
Та ніколи не співає. (*Буряк*)

4. Прийшла діва з гір,
Несла на собі сім шкір.
Як їх розбирали,
Всі над нею ридали. (*Цибуля*)

2-га ведуча

Наші славні козаки позмагались залюбки.

Всі здолали перешкоди,

Пройшли крізь вогонь і воду,

Пора відпочити і щось перекусити.

Дівчинка виносить вареники в макітрі.

Дівчина

Того будем частувати,

Хто зуміє відгадати:

Місили, місили,

Ліпили, ліпили,

А тоді — хіп та в окріп.

Хлопець. О, та це ж вареники!

Дівчина

Їжте, молодиці, з маком паляниці

Хлопці та дівчата,— варенички з маком!

1-ша ведуча. Дивлюсь я на вас, діти, та радію! Справжнісінькі козаки та козачки! Бачу, що козацькому роду нема переводу.

2-га ведуча. Дякую вам, шановні батьки, гості, що завітали на наші вечорниці!

1-ша ведуча. Дякую й вам, дівчата й хлопці, що звеселили нашу хату піснею, танцями й веселими жартами! А ми були раді вас пригощати, чим хата багата.

2-га ведуча. Хай ваша хата буде багата і хлібом і сіллю, і великим добром, і дітьми хорошими, й добрим здоров'ям, і піснею, і злагодою, і сімейним теплом!

**«ОДЦВІЛА ПОКРОВА І ПОКРИЛА
ХАТУ ТЕПЛОМ, А ГОСПОДАРІВ –
ЩАСТЯМ І ДОБРОМ»**

❖ Що означає *Берегиня*?

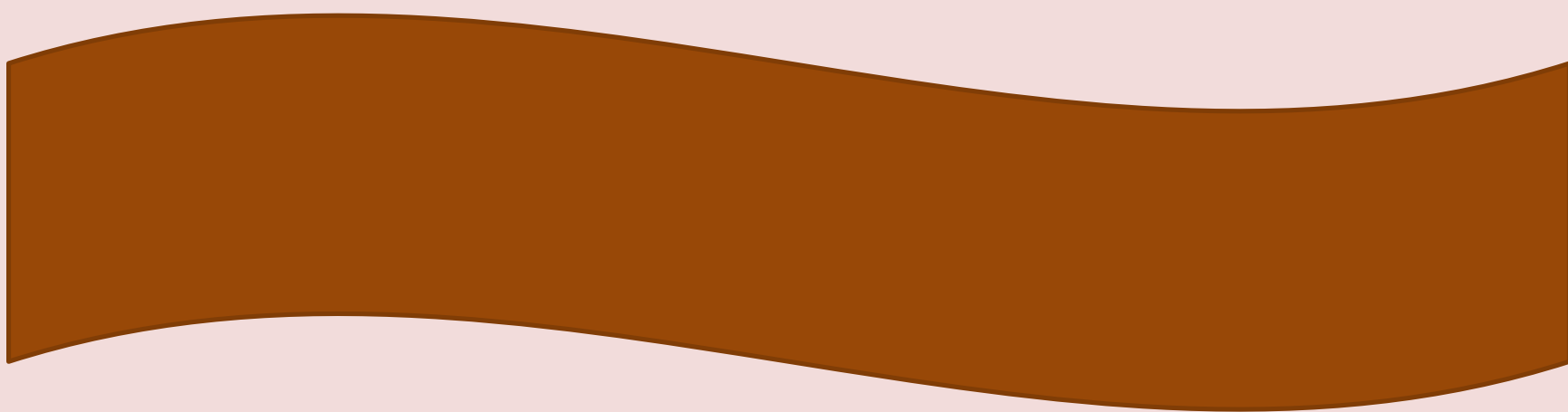
Це наша оселя, усе що в ній є, що ми нажили:
це і хатній пожиток, діти, пісня, злагода чи
суперечка, добре слово у цій хаті.

❖ Які квіти вплітають до віночка?

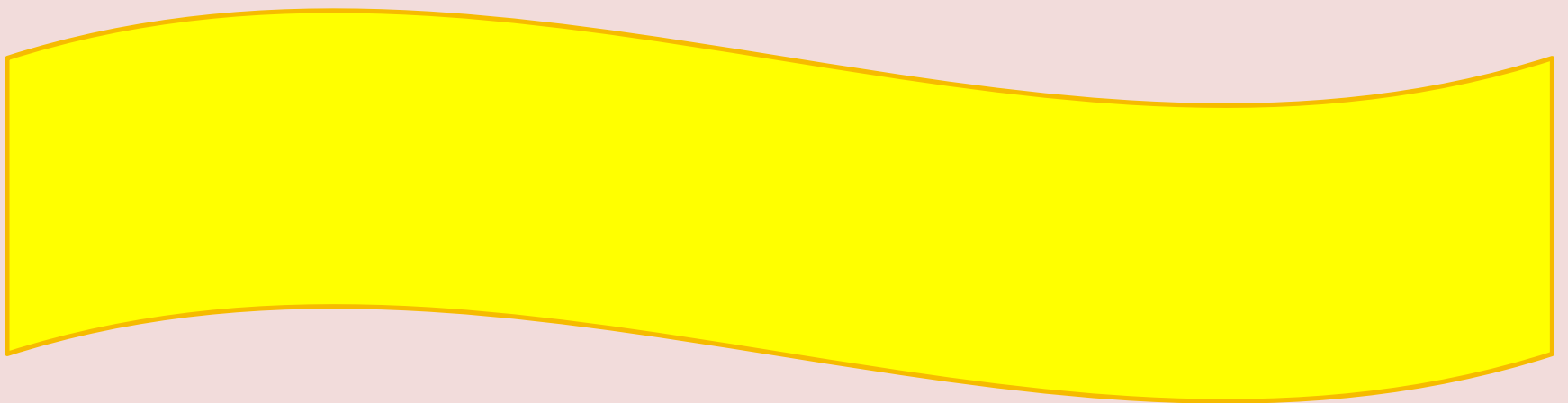

❖ Ще до віночка
прив'язують стрічки.
Стрічки – це теж символи.

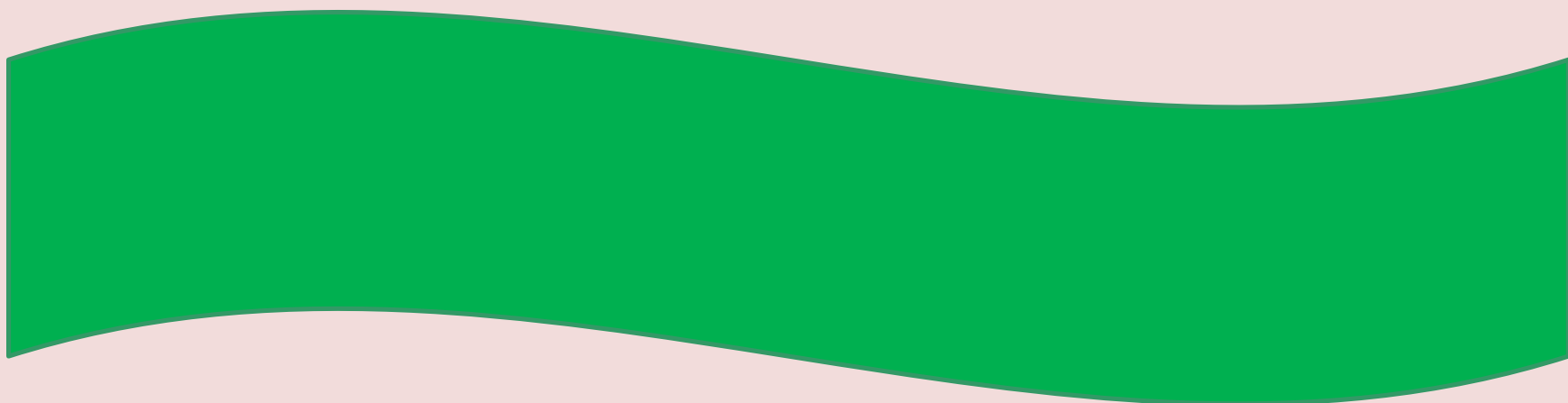
1. Посередині прив'язують **коричневу**
стрічку – символ землі-годувальниці.

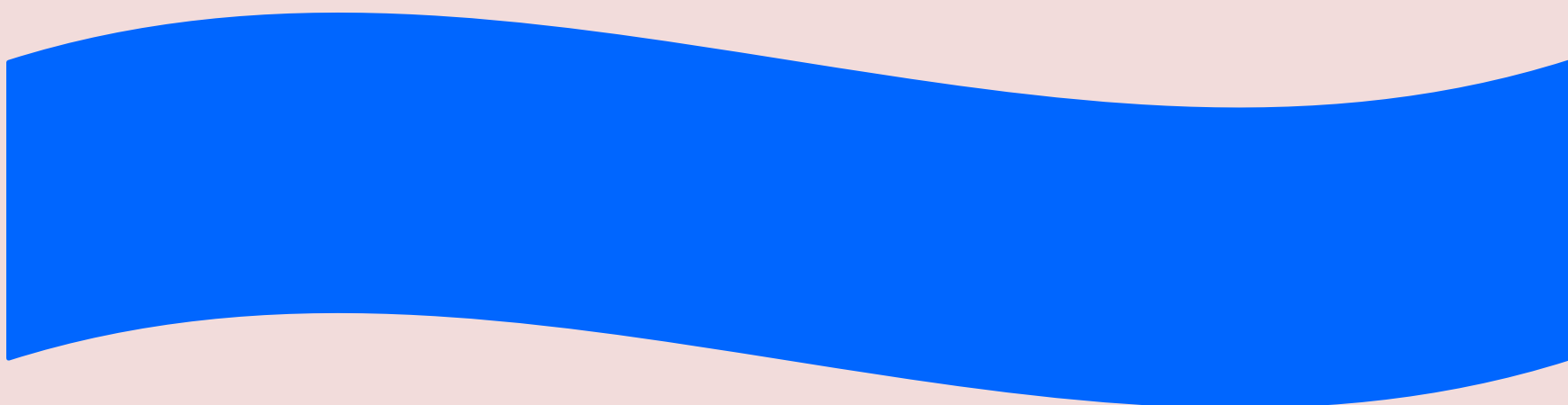
2. По краях від неї **жовті**
стрічки – СИМВОЛИ СОНЦЯ.

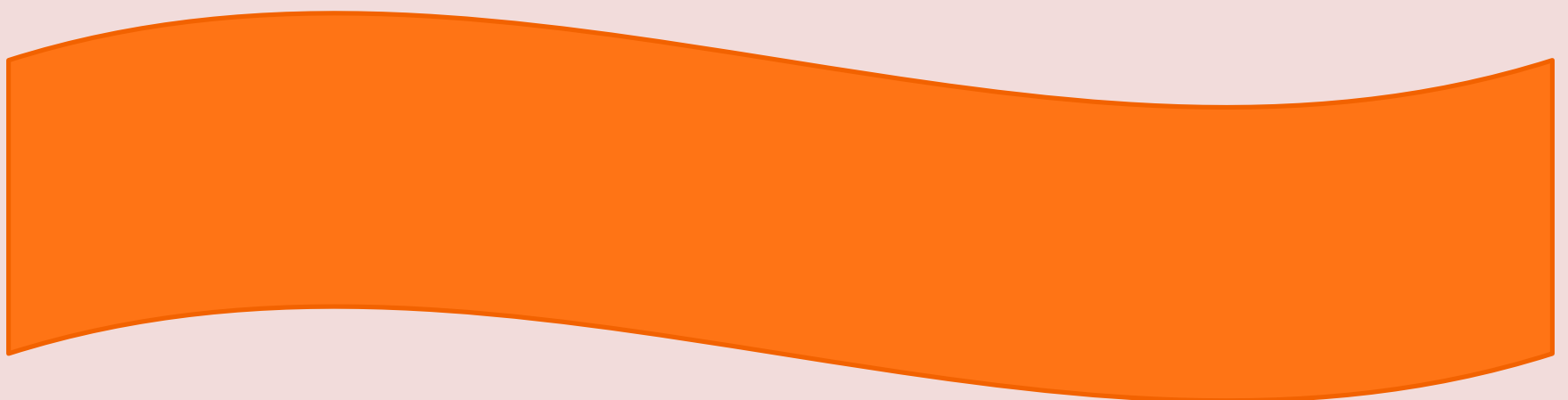
3. Далі **зелені** – СИМВОЛ
молодості й краси.

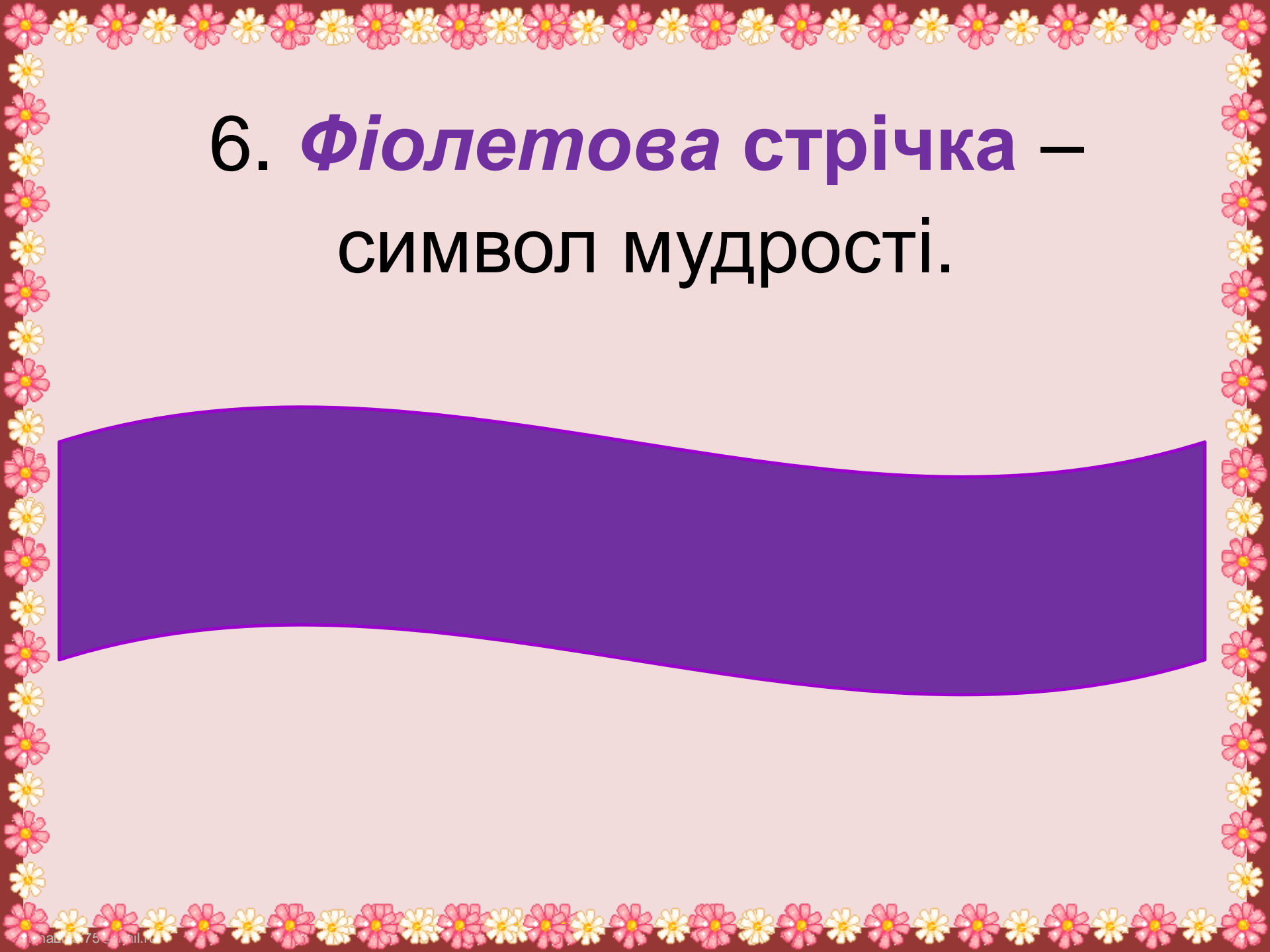

4. За ними *сині* –
символ неба і води.

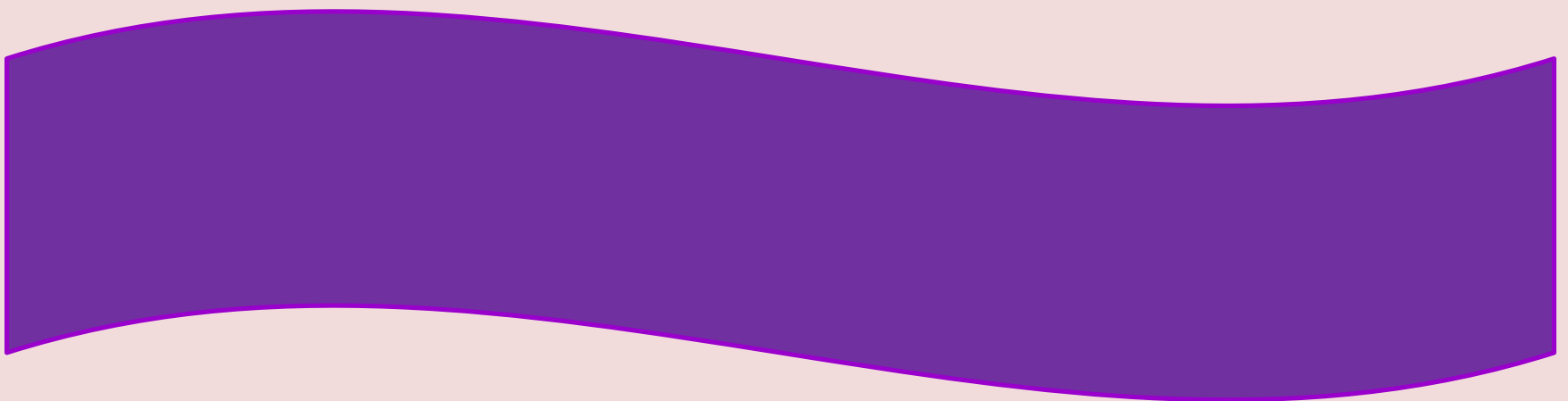

5. *Оранжева стрічка* –
СИМВОЛ хліба.

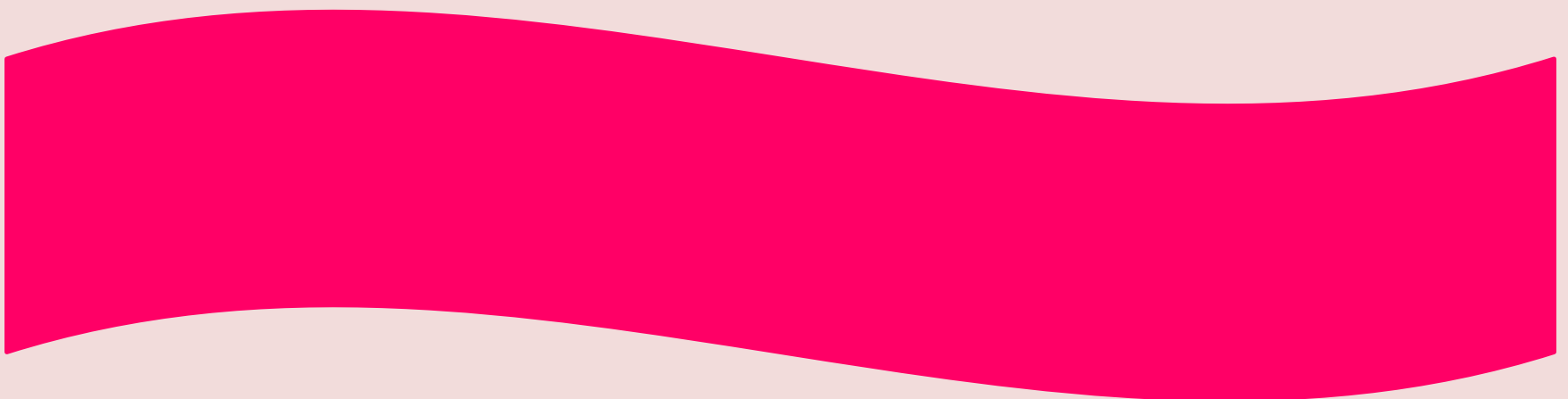

**6. *Фіолетова* стрічка –
СИМВОЛ мудрості.**

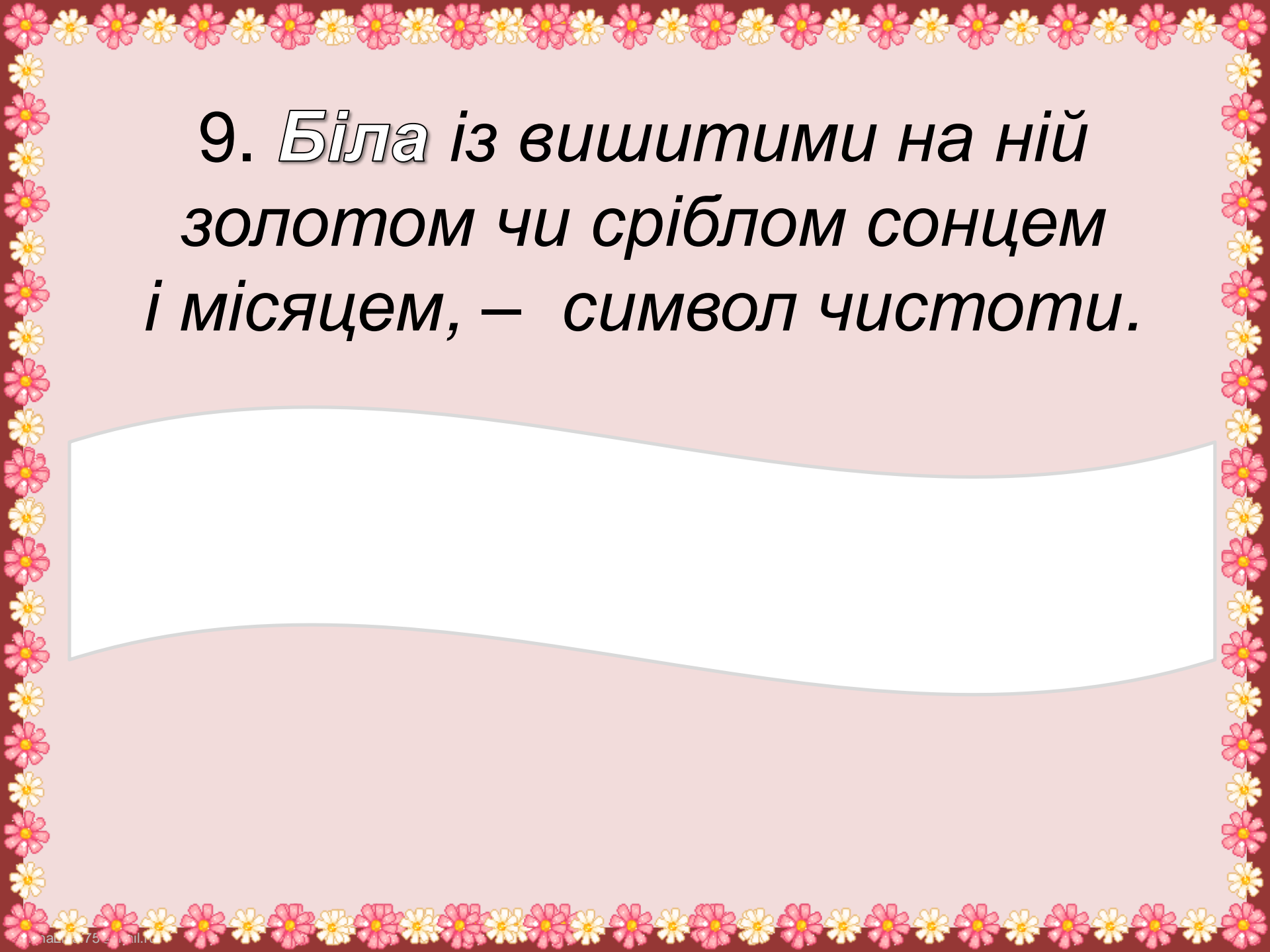

7. *Малинова* – щедрості.

8. *Рожева* – достатку.

9. *Біла із вишитими на ній
золотом чи сріблом сонцем
і місяцем, – символ чистоти.*

- ❖ Уважали, що стрічки оберігали волосся. Вимірювались вони довжиною дівочої коси, щоб сховати її від чужих очей.

**Презентацію створено за допомогою
комп'ютерної програми ВГ «Основа»
«Електронний конструктор уроку»**

ТОВ «Видавнича група "Основа"», 2016

Джерела:

**Науково-методичний журнал «Початкове
навчання та виховання». – № 30 (322). – 2012.**